

Asia: VN/23782/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muutoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pientislaamoliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi (VN/23782/2023) eduskunnalle laiksi alkoholilain 17 ja 26 §:n muuttamisesta 18.10.2023

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Pientislaamoliitto toteaa lausuntonaan ehdotuksesta seuraavaa:

Lausunto

Pientislaamoliitto pitää ehdotuksessa esitettyä valmistustaparajoitetta hyvin ongelmallisena ja merkittävästi kilpailua rajoittavana. Lisäksi hallituksen esityksessä olevat perustelut jo poistuneen valmistustaparajoitteen palauttamiseksi ovat heikkoja ja tarkoitushakuisia.

Tämän vuoksi Pientislaamoliitto esittää, että hallituksen esitystä muutetaan siten, että kaikki enintään 8,0 til-% sisältävien juomien myynti vapautetaan. Samalla hallituksen tulee jatkaa hallitusohjelmassa sovittua alkoholipolitiikan liberalisointia nopeassa tahdissa. Heikossa suhdannetilanteessa hallituksen tulee käyttää kaikki keinot taloudellisen toimeliaisuuden lisäämiseen.

Perustelut

Kuten hallituksen esityksessä sekä 24.8.2023 päivätyssä THL:n taustamuistiossa todetaan, valmistustavalla ei ole merkitystä alkoholin mahdollisiin terveysvaikutuksiin. Tämä on kiistaton tieteellinen tosiseikka, joka perustelee yksiselitteisesti sen, että valmistustapaa ei tule palauttaa myynnin rajoitusten jo nyt monimutkaiseen sääntöviidaksoon.

Hallituksen esityksessä on nostettu pääperusteeksi THL:n mainitun muistion pohjalta epäily nuorten ja erityisesti tyttöjen juomisen lisääntymisestä, jos myös tislattujen juomien käyttäminen juomasekoituksissa sallitaan. Tämä väite on hyvin kyseenalainen ja vailla tutkittua pohjaa. Voidaankin väittää, että se on valittu perusteeksi, jotta poliittisin syin päätetty valmistustaparajoitus voidaan jollain rationaaliseksi katsotulla tavalla perustella.

Tutkimusta, jossa valmistustavan vaikutusta nuorten juomiseen olisi vertailevasti selvitetty, ei ole olemassa. THL:n muistio (joka ei siis ole tutkimus tai edes tutkimuskatsaus) nostaa esiin nuorten kasvaneen kiinnostuksen juomasekoituksia kohtaan vuoden 2018 lakiuudistuksen jälkeen. Tästä ei kuitenkaan voida vetää minkäänlaista yhteyttä valmistustapaa kohtaan. Vuoden 2018 uudistuksessa markkinoilla tapahtui muutos, jossa suurin osa käymispohjaiseen alkoholiin pohjautuvista juomasekoituksista korvaantui tislattuun alkoholiin perustuvilla juomilla. Nämä aiemmat juomasekoitukset luokiteltiin useimmin siidereiksi, mutta tosiasiaa ne olivat maustettuja juomasekoituksia, joita tuotettiin vain voimassa olleen valmistustaparajoitteen vuoksi. THL:n muistiossa mainituissa tutkimuksissa ei ole viitattu valmistustapaan lainkaan, vaan juomasekoituksia on käsitelty juomaryhmänä. Tämänkään vuoksi tutkimuskirjallisuudesta ei ole löydettävissä perustelua valmistustaparajoitteen palauttamiselle.

Mikäli joku haluaa hyväksyä THL:n oletuksen nuorten juomisen lisääntymisestä juomasekoitusten myötä, on hyvä huomata, että markkinoille tulee varmasti rajoitteen mukaan valmistettuja juomasekoituksia, eli väite niiden sulkemisesta ulos uudistuksesta on täysin vailla pohjaa.

Mikäli valmistustaparajoitus otetaan käyttöön, se antaa merkittävän kilpailuedun suurille kotimaisille panimoille verrattuna pieniin alan toimijoihin. On huomioitava, että suuret panimot tuottivat jo ennen 2018 uudistusta siidereiden nimellä suuren valikoiman käymispohjaisia juomasekoituksia. Näin niillä on mahdollisuus tuottaa markkinoille nopeasti rajoitteen mukaisia tuotteita, ja vallata markkinaosuuksia. Näin markkinat keskittyvät yhä entisestään, mikä johtaa kilpailun vähentymiseen ja sitä kautta myös kuluttajan aseman heikkenemiseen. Koska valmistustaparajoitetta ei tunneta muualla maailmassa, pienemmillä vientiin keskittyneillä yhtiöillä ei ole kannustetta kehittää ko. tuotteita, koska sellaisille ei Suomen ulkopuolella ole kysyntää. Ja vastaavasti ulkomaisilla yhtiöillä ei ole järkeä alkaa kehittämään tuotetta vain Suomen markkinoille. Nämä yhdessä antavat epäilemättä suurille kotimaisille panimoille ja vähentävät mahdollisuutta luoda uusia vienti-innovaatioita elintarvikeviennin ykköskategoriaan, eli alkoholijuomiin (ilman olutta).

Pientislaamoliitto 22.11.2023

Beerhunters

Pori

The Helsinki Distilling Company

Helsinki

Kyrö Distillery Company

Isokyrö

Teerenpeli Panimo & Tislaamo

Lahti

Valamo Monastery Distillery

Heinävesi

Ägräs Distillery

Fiskars

Kilpinen Kai
Pientislaamoliitto